SUBJECT CODE NO: C-3026
FACULTY OF COMMERCE
B.Com S.Y Sem. III Examination March/April 2018
Marathi SL Paper – III
(Marathi Bhasha & Vanijya Vyavahar)

[Time: Two Hours] **[Max.Marks: 50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
ii. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
iii. कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

i. भाषा म्हणजे काय? ते सांगून भाषेचे कार्य विशद करा.

ii. व्यापारव्यवहारात वाचन संस्कृतीचे महत्व स्पष्ट करा.

Q.2 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

i. जागतिकीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करून जागतिकीकरणात मराठी भाषेचे महत्व विशद करा.

ii. निबंधलेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करून निबंधाच्या कार्याची चर्चा करा.

Q.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

i. भाषेची विविध रूपे स्पष्ट करा.

ii. व्यवसायिक पत्रलेखनाचे स्वरूप विशद करा.

iii. आर्थिक विषयावरील निबंधलेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

iv. बँकेत खाते उघडण्यासाठी बँक व्यवस्थापकास पत्र लिहा.

96A137F1C7B7F1719D1F37A0C05F7351

Q.4 टिपा द्या (<u>कोणतेही दोन</u>) 10

i. ग्रंथालय चळवळ;

ii. सार्वजनिक वाचनालये;

iii. मराठी भाषा आणि इंग्रजी भाषा;

iv. चिन्हांची भाषा.

96A137F1C7B7F1719D1F37A0C05F7351

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1135
FACULTY OF ARTS
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2018
Marathi Opt -XV
Madhyayugin Marathi Vangmayacha Itihas
(1601 to 1818)

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

Q.1 कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर ६०० शब्दांपर्यंत लिहा. 15

१) पंडिती काव्याची वाङ्.मयीन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२) आख्यान कवी म्हणून वामन पंडितांच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.

Q.2 खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर ६०० शब्दांपर्यंत लिहा. 15

१) लावणी म्हणजे काय ते सांगून लावणी वाङ्.मयाचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२) शिवचरित्रपर बखरी विषयी सविस्तर लिहा.

Q.3 कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दांपर्यंत लिहा. 10

१) मोरोपंताची ग्रंथसंपदा विशद करा.
२) शाहीर रामजोशी यांच्या जीवनावर प्रकाश टाका.
३) लावणी वाङ्.मयाची प्रेरणा थोड्क्यात सांगा.
४) पेशवेकालीन बखरीविषयी थोडक्यात लिहा.

Q.4 टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 10

१) कवी विठ्ठल बीडकर
२) सामराज
३) प्रभाकर
४) पानिपतची बखर

352727C5A8AAB7E16E38A99A1EAFCF67

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1195
FACULTY OF ARTS
B.A. T.Y. (Sem-V) Examination March/April 2018
Marathi Opt-IX
Bhartiya Sahitya Vichar

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२) काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
३) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 15
१) आनंदप्राप्ती हे साहित्याचे सर्वश्रेष्ठ प्रयोजन ठरते या विधानाची साधक-बाधक चर्चा करा.
२) भरतमुनी नीं सांगितलेल्या रससिद्धातांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

Q.2 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 15
१) शब्दांच्या विविध शक्ती कोणत्या ते सांगून त्यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२) आनंद वर्धनाने मांडलेल्या ध्वनी सिद्धातांचा विस्तृतपणे परिचय करून द्या.

Q.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10
१) रिती या काव्यलक्षणाचे स्वरूप विशद करा.
२) साहित्याच्या निर्मीती प्रक्रियेतील भावनात्मकता या कारणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
३) रससंख्या स्पष्ट करा.
४) मम्मटानी सांगितलेल्या कांतासंमितउपदेश या साहित्य प्रयोजनाचे स्वरूप सांगा.

Q.4 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 10
१) वामन
२) औचित्य
३) व्युत्पन्नता
४) व्यभिचारी भाव

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO:- A-1196
FACULTY OF ARTS
B.A. T.Y. (Sem-V) Examination March/April 2018
Marathi Opt -X
Bhasha Vidnyan

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
२) निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
३) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

१) भाषेच्या व्याख्या सांगून, भाषेची कार्य विशद करा.
२) स्वन म्हणजे काय? स्वनांची वैशिष्टे लिहा.

Q.2 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

१) बोली म्हणजे काय? बोली निर्मितीची कारणे स्पष्ट करा.
२) पदिमांची व्याख्या सांगून, पदिमांचे प्रकार लिहा.

Q.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

१) प्रमाण भाषेची वैशिष्टे विशद करा.
२) रूपिका आणि शब्द यातील फरक लिहा.
३) वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाची मूलतत्वे स्पष्ट करा.
४) 'भाषा हे संदेशनाचे माध्यम आहे', विधान स्पष्ट करा.

Q.4 टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 10

१) भाषिक संज्ञापन
२) स्वर स्वन व व्यंजन स्वन
३) पूरक विनियोग
४) पड जीभ

2018

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1210
FACULTY OF ARTS / SCIENCE / COMMERCE / SOCIAL SCIENCE
B.A./B.Sc./B.Com./B.S.W.F.Y. (Sem I) Examination March/April 2018
Marathi SL Paper - I
Gadya Padya and Upyojit Marathi

[Time: Two Hours] **[Max.Marks: 50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
ii. निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
iii. कोणतेही लक्षवेधक खूण किंवा सूचना- करण्यास प्रतिबंध आहे.

प्र.1 पुढीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 15

i) 'अर्जदस्त' मधून अभिव्यक्त झालेल्या रूपक-शैलीचा वेध तुमच्या शब्दात द्या.
ii) मानवी प्रगतीत भक्तीपेक्षा विज्ञानाचे महत्व श्री. म. माटे यांनी कसे अधोरेखित केले आहे? ते सोदाहरण लिहा.

प्र.2 पुढीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 15

i) मराठी भाषेची महती मुकुंदराजांनी कशी वर्णिली आहे? 'धुळी आतील रत्न' कवितेच्या आधारे स्पष्ट करा.
ii) जन्मापेक्षा कर्माचे पावित्र्य संत नामदेवांनी कसे सांगितले आहे ते उदाहरणासह लिहा.

प्र.3 पुढीलपैकी 'अ' व 'ब' विभागातून प्रत्येकी एका प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. 10

अ) i) 'ससीक रक्षण' या पाठच्या आधारे चक्रधर यांच्या भूतदयादृष्टीचा परिचय करून द्या.

ii) 'जिजाऊ आमची सून जाली' मधून प्रतीत होणाऱ्या मानवी स्वभावांच्या पैलूंचे थोडक्यात दर्शन घडवा.

ब) i) 'सत्याग्रही बसव' या कवितेचा आशय तुमच्या शब्दात लिहा.

ii) 'मन करा रे प्रसन्न' असे संत तुकाराम का सांगतात?

प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 10

i) आपला अभ्यास कसा चालला आहे हे प्रत्राचे वडिलांना कळवा.
ii) विरामचिन्हे म्हणजे काय? ते सांगून विरामचिन्हांची थोडक्यात ओळख करून द्या.

96A137F1C7B7F1719D1F37A0C020F2E1

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1223
FACULTY OF ARTS / SCIENCE / SOCIAL SCIENCE
B.A./B.Sc./B.S.W. S.Y. (Sem III) Examination March/April 2018
Marathi SL - III
(Gadya- Padya & Upyojit Marathi)
]

[Time: Two Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
ii. निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा
iii. कोणतेही लक्षवेधक खुण अथवा सूचना करू नये

प्र.1 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 15

१) छ. शिवाजी महाराजांच्या आरमार व अर्थव्यवस्थेचा आढावा तुम्ही अभ्यासलेल्या पाठाच्या आधारे द्या.
२) जागतिकीकरणाच्या काळातही लोकसंस्कृतीचे महत्व डॉ. द. ता. भोसले यांनी कसे प्रतिपादित केले आहे? ते सांगा.

प्र.2 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 15

१) जीवनातील विसंगती 'निष्कर्ष' या कवितेतून कशी प्रगट झाली आहे? ते लिहा.
२) संत तुकोबारायांचे महानत्व कवीने कसे वर्णिले आहे? ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

१) मेळघाटातील आदिवासीवर होणाऱ्या अन्यायाचे स्वरूप सौ. सिंधुताई सपकाळ यांच्या पाठाच्या आधारे लिहा.
२) मा. खा. शरदचंद्रजी पवार यांच्या सामाजिक कार्याचा आढावा. तुम्ही अभ्यासलेल्या पाठाच्या आधारे द्या.
३) शेतकऱ्यांच्या विदारक स्थितीचे चित्रण कवी प्रदीप पाटील यांच्या कवितेतून कसे आले आहे? ते लिहा.
४) बिरसा मुंडाचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.

प्र.4 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 10

१) जलनियोजनाचे महत्व विशद करा.
२) आकाशवाणी प्रसार माध्यमातील घटकांच्या परिचय करून द्या.

SUBJECT CODE NO: A-1230
FACULTY OF ARTS
B.A. F.Y. (Sem-I) Examination March/April 2018
Marathi Opt -I
Kavyatm Sahitya

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
- i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- ii. निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- iv. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

Q.1 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 15

- i) 'तुतारी' या कवितेतील क्रांतिकारी जाणीव तुमच्या शब्दांत लिहा.
- ii) 'हिरीताचं देनं घेनं' कवितेतून बहिणाबाई चौधरी यांनी जीवाला कोणता उपदेश केला आहे ते सविस्तर लिहा.

Q.2 खालीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 15

- i) 'रमाबाई आंबेडकर' या कवितेतून रमाबाई आंबेडकर यांची शोषिकता नामदेव ढसाळ यांनी कोणत्या शब्दात मांडली आहे ते सोदाहरण लिहा.
- ii) 'प्रीतीने प्रीती संपादा' असे केशवसुत का म्हणतात 'प्रीती' कवितेच्या आधारे स्पष्ट करा.

Q.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

- i) 'मन पाखरू पाखरू त्याची काय सांगू मात' असे बहिणाबाई चौधरी का म्हणतात ते लिहा.
- ii) 'झोतभट्टीत शेकावे पोलाद तसे आयुष्य छान शेकले' या ओळीतील भाव स्पष्ट करा.
- iii) मेणबत्तीच्या प्राक्तनाची ओवी अरुण कोलटकरांनी कशी सांगितली आहे ते लिहा.
- iv) 'मूर्तिभंजन' या कवितेतून पारंपरिकतेतील विकृतीवर प्रहार कसा केला आहे ते लिहा.

Q.4 टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) 10

- i) उगवले नारायण
- ii) पाणी
- iii) घाणा
- iv) अश्वत्थामा

E7E6AF2035D365FC9D133CE3AF044300

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1231
FACULTY OF ARTS
B.A. F.Y. (Sem-I) Examination March/April 2018
Marathi Opt - II
Natyatm Sahitya

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
ii. निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
iii. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

i) "फाटलेला पतंग' नाट्यछटेचा आशय विशद करा.
ii) रा.रं बोराडे यांनी वृद्धाश्रम संस्कृतिचे चित्रण कथा प्रकारे केले आहे? साधार लिहा.

Q.2 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

i) स्त्री मुक्तीची भूमिका ज्योती म्हापसेकरांनी कशा रीतीने मांडली आहे? सविस्तर लिहा.
ii) 'यातना उत्सव' मधून बापू घोक्षे यांनी स्वार्थांथ प्रवृत्तीवर कशा प्रकारे प्रहार केला आहे.

Q.3 खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

i) रा.रं. बोराडे यांचे भाषिक वेगळेपण स्पष्ट करा.
ii) 'मुलगी झाली हो'..... मधुन ज्योती म्हापसेकर यांनी कोणता संदेश दिला आहे? थोडक्यात लिहा.
iii) 'यातना उत्सव' मधील संघर्षावर प्रकाश टाका.
iv) पतंगाचे भावविश्व थोडक्यात लिहा.

Q.4 टिपा लिहा. 10

i) 'उपरे' मधील उपरेपण
ii) मुलगी झाली हो.. मधील काव्य
iii) संस्कृती (यातना उत्सव)
iv) चिंगी

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1246
FACULTY OF ARTS
B.A. S.Y. (Sem-III) Examination March/April 2018
Marathi Opt - V
Adhunik Marathi Vangmayacha Itihas 1800-1920

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks: 50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
- i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- ii. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

1. इ.स. १८७४ ते १९२० या कालखंडातील निबंध वाङ्मयाची मीमांसा करा.
2. हरिभाऊ आपटे यांच्या सामाजिक कादंबरीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Q.2 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15

1. 'करमणूक' कालखंडातील कथेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.
2. अद्भुतरम्य कादंबरीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q.3 खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

1. लोकहितवादींचे सामाजिक विचार स्पष्ट करा.
2. साहित्य आणि संस्कृती यातील अंत:संबंध स्पष्ट करा.
3. वा. म. जोशी यांच्या कादंबऱ्याचे स्वरूप विशद करा.
4. 'मनोरंजन' कालखंडातील कथेची गुण विशेष सांगा.

Q.4 टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) 10

1. मुक्तामाला
2. दिवाकार
3. मुद्रणकला
4. रंजनप्रधान कादंबरी

E7E6AF2035D365FC9D133CE3AF5534FB

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO: A-1247
FACULTY OF ARTS
B.A. S.Y. (Sem-III) Examination March/April 2018
Marathi Opt - VI
Druk-Shrawya Madhymansathi Lekhan Kaushalye

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks: 50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B
i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
ii. निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा
iii. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे
iv. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

Q.1 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 15

i. नभोवाणीवरून प्रसारित होणाऱ्या विविध कार्यक्रमांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ii. दूरचित्रवाणी या माध्यमाची ओळख करून द्या व माहितीप्रधान कार्यक्रमांचे प्रकार विशद करा.

Q.2 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 15

i. संकेतस्थळ व इंटरनेट या आधुनिक संपर्क माध्यमाचे महत्व सांगून ही माध्यमे हाताळताना कोणत्या प्रकारची काळजी घ्यावी ते लिहा.

ii. मालिका म्हणजे काय ते सांगून मालिका लेखन प्रकिया स्पष्ट करा.

Q.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 10

i. नभोवाणीवरील बातमीपत्राची संहिता लिहितांना कोणत्या बाबींची काळजी घ्यावी ते लिहा.

ii. दूरचित्रवाणीचा इतिहास व विस्तार स्पष्ट करा.

iii. इंटरनेट व वेब यातील फरक स्पष्ट करा.

iv. नभोवाणीवरील जाहिरात मसुदा लेखनाची तंत्र कौशल्ये विशद करा.

E7E6AF2035D365FC9D133CE3AF55182B

Q.4 टिपा लिहा. (<u>कोणत्याही दोन</u>) 10

i. नभोवाणीवरील उद्-घोषणा

ii. नभोनाट्य

iii. माहितीपट

iv. ई-मेल

E7E6AF2035D365FC9D133CE3AF55182B

Total No. of Printed Pages:1

SUBJECT CODE NO: A-1331
FACULTY OF ARTS
B.A. T.Y. (Sem-V) Examination March/April 2018
Marathi Opt -XI
Madhyayugin Marathi Vangmayacha Itihas
(Prarambh to 1600)

[Time: 1:30 Hours] **[Max.Marks:50]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

Q.1 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर ६०० शब्दांपर्यंत लिहा. 15

१) महानुभाव पंथाचे प्रवर्तक म्हणून चक्रधर स्वामींच्या कार्याचे महत्व विशद करा.

२) महानुभावाच्या गद्य ग्रंथापैकी 'लिळाचरित्र' व 'गोविंदप्रभूचरित्र' या ग्रंथांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

Q.2 कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर ६०० शब्दांपर्यंत लिहा. 15

१) ज्ञानेश्वर पंचक विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

२) संत नामदेवांच्या समकालीन संतांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

Q.3 कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर ३०० शब्दांत लिहा. 10

१) संत तुकारामांच्या काव्यशैलीचे महत्व सांगा.

२) संत सावता माळी यांच्या अभंगाचा आशय विशद करा.

३) संत चोखामेळा यांच्या अभंगाचा परिचय करून द्या.

४) समर्थ संप्रदायाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

Q.4 टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 10

१) विवेक सिंधू

२) महदंबेचे धवळे

३) दासोपंत

४) करुणाष्टके